

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 —
Negyedévre 2 — 50
Egy óra 1 —

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többször
hirdetéseknél a kiadó szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Az élelmiszerek hamisítása.

Debreczen, július 7.

(K.) Épen egy hónapja, hogy a földmívelési, kereskedelmi és belügyi miniszterek megegyeztek az iránt, miként kell végrehajtani az 1895: LXVI. t. cikket, mely szól a »mezőgazdasági termékek és élelmiszerek hamisításáról« s a melynek megalkotását a magyar közvélemény olyan régen várja.

Mindössze három hete annak, hogy az erre a megegyezésre mutató rendelet, — a mely az idézett törvényt életbe léptette s végrehajtásának módzatait megállapította, — a hivatalos lapban megjelent, — azóta van ez a nagyfontosságú törvénye Magyarországnak életben.

Mindezeket azért hozzuk fel, mert némileg igazolni szeretnők azt a tegnapi közgyűlési határozatot, a mely olyan könnyen elbánt a városi vegyész állás szervezetével. Ugy fogjuk fel a dolgot, hogy a munka hevében senkinek sem jutott eszébe ez az új törvény s ez igazolja őket, — de menteni nem mentheti semmi és senki, midőn Debreczen város közéletének gyökeres átalakításáról, piacának a salaktól való megfosztásáról kellett volna a tegnapi napon a közgyűlési tagoknak hosszú időre dönteniök, mert azt a józanész maga mondja, hogy egy 60.000-en felül álló számú lakossal bíró város piacának szakszerű s a kor követelményeinek megfelelő vizsgálatát kellőképpen ne láthatja el egy tanintézet tanára, hanem arra hivatott kell, — minden körülmények között, most pedig, hogy az 1895. LXVI. t. életbe lépett, mellőzése olyan mulasztás, a melyet szó nélkül hagynunk nem lehet.

Mert mi annak a városi vegyésznek a kötelessége? A mint a szervezeti szabályzat elfogadott javaslata mondja, — az, hogy a piacot minden héten legalább egyszer megvizsgálja s működéséről, annak eredményéről a t. főorvosnak havonként jelentést tegyen.

Nem hisszük, hogy volna ember a ki, ha komolyan gondolkozik, ilyen nagy városban, mint Debreczen, ezt elégnek tartaná. Sőt mi több, az a tanár, aki — mint a t. főorvos szavaiból kivettük — 100—150 frtért fogja ezt a munkát évenként végezni, a mi szerény véleményünk szerint még erre sem lesz képes, — legfeljebb úgy, amint az eddig folyt. Az új törvény pedig annál sokkal többet követel, mint a mennyit a javaslat végeztetni hajlandó, az új törvény nemcsak a piacokat, hanem a boltokat

is b levonja a rendes időszaki megvizsgálás keretébe, s ezeken kívül a rendkívüli vizsgálatokat is elrendeli, s úgy a vizsgálat felderítette szabálytalanságokat és hamisításokat, — mint a vizsgálat vezetése alatt részéről a kellő felügyelet elmulasztását szigorúan bünteti.

Sőt ha erre az új törvényre nem gondolatott is a közgyűlés, van Magyarországnak egy sokkal régiebb, erre vonatkozó törvénye az 1893. XXVI. t. cz. mely szól a borhamisításokról. Kérjük, van-e ember Debreczen városában a ki állítani meri, hogy ez a törvény nálunk végre van hajtva?

De ne beszéljünk általánosságokban. Azt kérjük a városi közgyűléstől, vajon jót mernek-e tagjai arról állani, —

hogy Debreczenben a piacokon mindenütt, minden időben és minden körülmények között tiszta, valódi tehénből kifejt tejet mérnek, —

hogy a paprikába senki sem és soha sem vegyitnek Debreczenben téglaport, —

hogy a liszt, a melyet a boltokban árulnak, mind feltétlenül búzából készül s nincs közé vegyítve sehol sem és sohasem babliszt, —

hogy a boltokban mindig tiszta, az egészség követelményeinek megfelelő pótkövet és valódi, babbal nem kevert pörkölt kávét árulnak, —

hogy a szódavizes üvegek mindig, mindenütt és minden körülmények között úgy vannak-e kezelve, hogy az ellenegésztani és köztisztasági szempontból soha semmi kifogás nem tehető, —

s hogy végre mindezeket s még igen sok egyebet megvizsgálni, ellenőrizni s büntetés terhe alatt elkoboztatni képes egy olyan városi vegyész, akinek ez csak mellékes foglalkozása?

Mi nem hisszük, hogy akadna Debreczen városában a közügy és a közegészség érdekeivel törődő s azokra némi figyelmet fordító ember, aki a fenti kérdések bármelyikére, különösen pedig az utólsóra tiszta lelkiismerettel tudna igent mondani.

Ha pedig nem ezt mond, a mint hogy azt kell mondania mindenkinek: világos, hogy az eddigi rendszer a városi vegyész hivatal szervezésében helyes és célravezető nem lehet, hanem arra a szószeres értelmében külön hivatalt kell szervezni, teljesen önálló s csakis e hivatal teendőivel foglalkozó személyzettel, laboratóriummal, diszkreczionális hatáskörrel, a rendőrség felett az ő szempontjából rendelkezési joggal ellátva, — hogy Debreczen városának

piacán a közegészség es a törvény követelményeinek teljesen megfelelő czikkek legyenek csupán árusíthatók.

Sőt, hogy világosabban fejezzük ki magunkat, a hivatal részére egy egész ember még nem elég, — a mi nézetünk szerint kell legalább három vegyész oklevéllel bíró egyén, két laboráns és egy szolgálja, továbbá egy teljesen felszerelt laboratórium, mert az, amit a közgyűlésen hallottunk, hogy a vegyiskérleti állomás laboratóriumában dolgozzék a város-vegyész nemcsak czélszerűtlen, de kivihetetlen is, mert a kormány azt meg nem engedí.

Tudjuk, hogy a mi javaslatunk keresztül vitele költségbe kerül, de tudjuk azt is, hogy egy városnak legnagyobb kincse közegészsége s annak javításánál költségre nézni nem szabad s ezért nem szününk meg a javasoltuk vegyész hivatal szervezését mindaddig sürgetni, amíg célt nem érünk.

Hiszük azonban, hogy nem sokáig kell harcolnunk, mert nem yalószínű hogy a kormány az elfogadott szervezetet megerősítse, hanem a mienkhez hasonlónak létesítésére fogja utasítani a várost, mint a melyet ma már törvény követel.

Az erdélyi református egyházak gyűlése.

Rendkívüli nagy, mondhatni kínos érdeklődéssel várta az egész ország az erdélyi ev. református egyházak közgyűlésének határozatát a Szász Domokos ügyében. Bartha Miklós eltalálta a mind jobban kiélesedő kérdés helyes megoldását, a mennyiben javaslatára a közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a püspök személyisége, a kit semmi vád nem érinthet, a dolog tárgyi részétől külön választás. Remélhetőleg az által az erdélyi ev. ref. egyház fontos ügyei teljesen kielégítő megoldást fognak nyerni a következő napokban hozandó határozatokban.

Bartha határozati javaslata így szól:

»Szász Domokos püspököt sikkasztás vádjára nem érheti, a gyűlés neki bizalmat szavaz, ez azonban az igazgató-tanácsra ki nem terjedhet, — mert annak ügye a püspök személyes ügyétől külön választandó.«

Bartha Miklós e javaslatát az egyházkerületi gyűlés egyhangulag elfogadta a tárgyalás folytatását pedig délutáni fél öt órára halasztotta.

Délután öt órakor kezdték tárgyalni az enyedi theologia dolgát, mely ellen újabb érvelést hoztak fel, hogy a kollégium nem bírja tanárait kellőképpen fizetni. Az enyedi kollégium tanárai ez ellen megbotránkozva tiltakoztak, kimutatván, hogy alig van felekezeti iskola, mely tanárait úgy javadalmazza, mint az enyedi kollégium.

A kormány és kiegyezés. Figyelemre méltó a Pester Lloyd-nak mai vezércikke, a melyben ez a legfőbb felhivatalos bizonyos tekintetben a kormány ellen fordul. A cikk elégedetlenkedik a miatt, hogy az Ausztriával való kiegyezés kérdésében a kormány tájékozatlanul hagyja a közvéleményt és a sajtót sőt a mi ennél is télszegebb, egyáltalán nem érintkezik e fontos kérdésben a kormánypárttal magával sem, pedig ugymond a kormány a liberális párttól sem követelhet vak bizalmat és meggondolás nélkül való követést. A kormánynak ez a titkolódzása máris fatális helyzetet teremtett a kvóta-bizottságra nézve, a mely a kormánnyal a legesekélyebb kontaktusban sincs és voltaképpen nem tudhatni a kvótabizottság álláspontja megegyezik-e a kormányéval, vagy sem? Végül foglalkozik azokkal a nehézségekkel, a melyekkel a kiegyezés parlamenti tárgyalása úgy nálunk, mint Ausztriában találkozni fog és íméli azt a figyelmeztetést, hogy a szabad diskusszió távolról sem lehet olyan káros, mint az a titkolódzás, a melynek nvitja azután valamely kelemetlen meglepetés.

Az igazságügyminisztériumból. Az igazságügyi miniszter e napokban a jogász-köröknek megfogja küldeni, megvitatás céljából a büntető perrendtartás életbeléptetéséről, valamint az esküdtsek szervezeteiről szóló törvényjavaslatokat, melyeket a miniszter az ősz folyamán a képviselőháznak benyújtani szándékozik. Azonkívül az országgyűlési szünetek alatt a minisztériumban tanácskozás alá fognak vétetni a szövetkezetekről, meg a határörvidék birtokviszonyainak rendezéséről szóló előadói javaslatok. — Erdély igazságügyminiszter holnap reggel néhány napra a családjához, a stubnyai fürdőbe utazik.

A Gönczy-egylet budapesti tanulmányutja.

— Az érem igazi oldala. —

— Levél a szerkesztőhöz. —

A Gönczy-egylet tanulmányutjának ismertetése, a „Debreczen” 151. számában megkezdve, addig is, míg a rendezőség a tanulmányut szellemi és anyagi oldalát illetőleg egy mielőbb tartandó közgyűlésen elszámolna,

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A hajnal és a madarak.

A „Debreczen” számára.

Írta: Ifj. Mórincz Pál.

(Folytatás és vége.)

Hol a legragyogóbb színváltozások, — hol ezüstként kristályoz a hűsítő patak a virágokkal partján, meg a zöld lombok sötét, madárdalok koronáikkal... És látjátok, hogy mely sivárságba tévelyedtetek, látjátok a kísérleti koponyákat a sárga homokban, — de az ösvényt már sehol, hát azért csak hadd kábitson a nap, — hát csak zsihbasszanak a mámorok — ilyen gondolkodók — mert a sivár végnélküliségben ti nektek már ugyis egyedül kell halnotok.

Pedig! de nézzed kedves barátom, már vegére barangoltunk az éjszakának, már hasad a kárpiton a hajnal, szellem szárnyain suhan ismét a szürke sötétség, az első napsugár is reá vetette rezgő sugarát a tóra, melyből kibamul a buta ezüst feji halacska s mi, hogy ép a tavaszi illatos, üde, ragyogós hajnal megszületik, itt állunk egy sűrű, lombos fasorban, melynek sátora alatt lakást vehetne a szerelem... A levelek is megmozognak, hajlongva, libegve lobogva egyik a másik felé, mennyi számlálhatatlan levél, de min ha kis madár mégis több volna rajta, a mint az első

sajnálattal hozom a nyilvánosság elé, hogy ehhez hasonló tervszerűtlen, illetve ötlet-szerű kirándulást halandó ember még nem látott.

Ez alkalommal csak a rideg tényeket sorolom fel, de elszámolás után rá fogok mutatni azokra a Potemkin-féle falvakra, a melyek újabb időben Hajdúvármegyében és Debreczen városában kevés alapossággal és sok felületességgel a közönség félrevezetésére emeltetnek, s bebizonyítom, hogy a Gönczy-egylet tiszteletreméltó tagjai, mint vakeszközök használtatnak fel bizonyos személyi érdekek előtérbe tologatására s felszinen tartására, sőt hogy némely tagjainak egészen a szánalmas szellemi bohóc szerepe van kiosztva.

A rideg tényállás ez:

Június 26-ig, tehát az indulás órájáig azt a figyelmeztetést vettük, hogy a kedvezményes jegyek mielőbbi beszerzésére egyenként 15—15 forintot haladéktalanul küldjünk be; ennek fejében megígérték nekünk a vasúti, kiállítási belépő-, ebéd, vacsora, reggeli, szállás, villamos, gőzhajózási, lövönatu kocsik, színházak stb. 5 %-os kedvezményes használatát.

Mi a kikötött kedvezmények boldogító reményében a kért 15—15 frt előleget be- küldtük s miután az utitervről az indulás idejéig, jun. 26-ig többszöri sürgetésünk daczára is semmi felvilágosítást nem kaptunk (de nem tudott arról a rendezőség sem semmit), a rendezőség tapintatában bizva, Debreczenbe saját költségünkön bementünk s onnan vasúti kocsikban minden jegy nélkül utnak indultunk. Az utközben, t. i. Szoboszlón, Kaban és P. Ladanyban felülő (bar a rendezőségnek mindenki felült) társak saját költségükön váltottak meg jegyeiket s így érkezett meg egy- százhatvan férfi és nő borus sejtelmek közt Budapestre. Az idő is borus volt; hullott az eső javában, mikor minden rend és fegyelem nélkül kinek-kinek tetszésére volt bizva, hogy egy világvárosban a központi indóháztól 4

sugárra a fák lombjai között egyszerre csak megzendül kedves, ártatlan csicseregésük. Apró kis madárkák, miknek fészük sincsen, mik itt a fákön szunnyasztják keresztül az éjszákát.

Mintha minden zöldlevélen énekelne egy kis madárka, olyan fenséges, olyan kedves, olyan himnu-szerű ez az ezernyi madarak dala.

A lágy hullámu tón pedig mind több lesz a sugár, mely ha aranyzott, éltet is mind harsogóbb, zengőbb a lombok madarainak csicseregős halle-lujája a dal az Istenséghez, az első imaszó a ragyogó orcájú csecsemő bölcsőjénél, a hajnalnál, mely imáron megsü- letett, melynek melegségét, már a te báyvad, didergős, fázás, pettyhűdt tagjaid is kellemesen érezi...

Barátom ki oly sok szomorú szavakat panaszoltál nekem, lázasan dideregve a hitetlen tévelygés utjain, szeressed a virágot, térj vissza a természethez ez ő igazsághoz s imádkozzál te is úgy bizalommal, hittel, mint a kis madarak, ahogy csicseregnek, mikor a hajnal felfakadt s meglátod az ösvényt, mely a ti sivárságtok pusztájában csak futó homok alá van takarva s mely még tégedet is üdítő forráshoz, pálmák vagy inkább akáczok ligetébe vezethet, hol ugyan talán nád- dal fedték a fehér falusi házakat, de melynek ablakában fehér arcú szőke leány kö- töget, kötöget...

kilométernyire eső Markó utczai reáliskoláb menjen.

Reggeli 8 órára összejöttünk a nevezett iskola előtt, s áztunk tovább, mert a reális- kola igazgatója előtt egészen ismeretlen és új dolog volt, hogy a Gönczy-egylet tagjai oda akarnak szállani. Végre azonban a tanfel- ügyelő kieszközölte, hogy ott nehány üres termet kaptunk, melyekbe podgyászainkat el- helyezve — miután leülni nem lehetett — összebujtunk, s rettegve vártuk a tovább tör- tenendőket.

De hát mi történt tovább?

Egy minden terv nélküli ötletszerű hebe- hurgya szaladgálás. A kir. tanfelügyelő min- den szó nélkül utnak indult, s mi rohantunk utána, mint a csirke a kotló után.

Hasztalan volt minden. A nagyságos ur felpattant egy lóvasútra, s mi fáradságtól li- hegve, alig bírtunk kievészélni a kiállítás te- rületére. Sem a kiállítás területére be lép ő, sem e b e d j e g y ü n k nem lévén, min- ket jelenlevőket két hajdu és két rendező, mint a birkákat beolvasott a kiállítás terüle- tére; a későbbben érkezők önmaguk fizették a belépő- és ebédjegyeket is. Ott aztán tanul- mányozott mindenki, a hogy akart, hol maga, hol másodmagával, mert a csoportokra osz- lás, a szakszerű tanulmányozásból egy betű sem igaz; az csak fikció, s az olvasóközön- ség és közvélemény felületése.

Ebéd után (minő ebéd!,... fővetlen reszelt tézta és savanyu lencse zsuzsok be- tettél és kanál auflaggal s meggymagos kifli) felállottunk, de már akkor a tanfelügyelőnek nyoma veszett, s már ki hogy tudott, tovább szakszerűsködöttünk, míg végre 7 órakor fá- radságtól kimerülve lakásunkra tértünk.

A mi ezután következik, az nagyon szo- moru dolog. Este, barátaim és kollégáim un- szolására felmentem a tanfelügyelő lakására, s megkértem, hogy a következő napok prog- rammját állítsuk össze, s adja a kezébe min- den felrandulónak a 15 forint értéknek meg- felelő mindeennemű kedvezményes jegyeket,

Fel Budapestre!

— A debreczeni diákság utja. —

Pénteken indultunk.

Az ő kollégium tágas udvarán gyűlt egybe utra kész csapatunk, a hol tanáraink rendbe állítottak és szerbe-számba vettek ma- gunkat is, ezökmókjainkat is.

Igazgatónk szívünk mélyéig ható beszéd- ben lelkünkre kötötte a kollégium ősi becsü- letét s óva intett, hogy jártunkban-keltünkben el ne homályosítsuk ezt a ragyogó nevet. Vi- gyáztunk is rá feltékenven.

Az intő beszéd elhangzása után hár- mas sorokban oszlopot formáltunk s miután már előbb négy vezető tanárunk négy cso- portba osztott bennünket s mindenikünknek szoroson megszabta a helyet, az „indulj!” vezényszóra katonás lépéssel megindultunk vagyainknak nagy célja felé, hazánk fővá- rosába.

Ha én azt le tudnám írni, a mit e perczen érzett mindenikünk! Évek óta jár- tattuk már rajta az eszünket, hogy minő pompás dolog volna meglátni azt a dicső fővárost, a melynek remek fekvéséről, győ- nyörű épületeiről, örök-vásárszerű nyüzsgő életéről annyit hallottunk, annyit olvastunk.

De a debreczeni deákság nagy részének erszénye nemcsak hogy üres volna, de még meg sincs, odakünt legel valahol a Horto- bályon.

Ebben az esztendőben azonban a Gond- viselés kegyelme ezernyi ezer olyan embernek

főleg pedig a kiállítási területre belépő ebéd és hazautazási vasúti jegyeket. A programot, úgy a hogy, össze is állította, a melytől azonban ő maga mindig elterté, mert például 29 re a történelmi csarnok megtekintése volt kitűzve, reggel azonban 65-öd magával Komáromba ment, hogy ott egy pár dikció megeresztessek. Elvitték az éléskamara kulcsát is, s mi itthon 95-en nézegettünk egymásra, meg arra a teremre, a hova a Debreczenből hozott s immár megáporodott pörcz zárva volt.

Hanem a jegyről tudni sem akart a tanfelügyelő; kijelentette, hogy ő nem rendező, de azért jegyeket kiadni nem szabad. Hosszas kérésre és rimázkodásra végre kiállítási beépő, és ebédjegyeket kaptunk, kijelentette egyszermind, hogy semmifele kedvezményes jegyünk nincs, s hogy vasúti jegyet senki sem kap, a ki 10 napig fenn nem bosszantatja magát, hanem mindenki úgy megy haza, a hogy akar és a hogy tud; tehát Magyarországon egyedül a Gönczy-egylet tagjai nem élveztek kedvezményes, hanem felemelt jegyeket. Pedig Schmidt József, a kiállítás érdemes igazgatója olyan jegyfuzeteket bocsátott a tanítók rendelkezésére, a melyben lakásutalvány, reggeli, ebéd, uzsonna, vacsora és helyi jegy együtt voltak, s a melyeket minden egyes egyének külön a markába lehetett volna nyomni.

Vajon ki volt annak az oka, hogy semmifele kedvezményes jegy nem eszközöltetett ki számunkra? ki volt az oka, hogy az elindulás napján ezekért a kedvezményekért még a kérvény sem volt benyújtva, hanem az utolsó órákban Simon István debreczeni kollégának kellett szaladgálni, hogy legalább felmelessünk? Ki az oka a minden fegyelmet és rendet nélkülöző kószálásnak és annak, hogy pénzhíány miatt miután a tanfelügyelő sem jegyünket sem pénzüket nem adta ide 4-5 nap mulva az elkéseredett kirándulók nagy része haza jön? Mit mondana a kir. tanfelügyelő, ha nála magasabb társadalmi

nyújtott alkalmat a főváros pompáinak a meg szemlélésére, a kik különben tán éltük fogytáig sem jutottak volna oda föl.

Hazánk és nemzetünk ezeréves fenállásának dicső alkalmát az ennek megünneplésére rendezett nemzeti tárlat (németesen: kiállítás), főleg a vezetők és igazgatók bölcs intézkedései folytán megmozdították hazánk legrejtettebb zugainak lakosságát is, úgy hogy alig van nap, mint az újságokból mindenki olvashatja, a mikor egész karavánok ne érkezének egyszerű földműves emberekből az ország szívébe, Budapestre.

Ez a felséges alkalom juttatta teljesedésre a mi szívünknek régi hő vágyát is, hogy megláthassuk hazánk fővárosát s megzemlélhessük annak csodáit.

Tizenkét óra volt, a mikor szép katonás menetben az állomásra értünk. — Tanáraink előzetes kérésére a vasúti üzletvezetőség úgy intézkedett, hogy kényelmesen elhelyezkedve tehessek meg a hosszú, — több mint nyolcz órai utat.

Az állomáson sok helybeli társunknak szülei, testvérei is künn voltak, a kik sok jó kívánnal bocsátottak utunkra s látható meghatottsággal vetek tőlünk búcsút.

Beszállottunk.

Száztizennégyen négy kocsit kaptunk s mindegyik kocsiba egy-egy felügyelő tanár ur is beült közénk.

A vonat megindult s a pályatér váltóin át zötyögve hamarosan teljes gőzzel kezdett haladni s a mi kedves, a mi édes otthonunk,

állásu egyének olyan bánásmódban részesitették őt, mint a minőben ő részesítette a Gönczy-egyleti tanító tagokat s azokon kívül számos intelligens férfit és nőt? Mit gondol, hogy demokratikus felfogás szerint királytól favágóig mivel tartozik az, a ki valamely kötelességet elvállal?

Ezeket a kérdéseket Budapesten is feltettem a tanfelügyelőnek; de ő végig nézett rajtam, mint Fatniczában Kancsukoff Timofei az orosz paraszton, mintha teljes önérzettel mondta volna: Kuss!!

Értem, gondoltam magamban, s rögtön elszavaltam Madách »Ember tragoediájából Miltiades eme szavait: »A számár én vagyok.« (Már t. i. hogy beugrottam).

Hát a mielőbb tartandó közgyűlésen, a hol a rendező bizottság az utazás anyagi és szellemi eredményéről beszámol felteszem ezeket a kérdéseket, s reméylem, meg is fogom kapni a 160-ónk által óhajta várt feleleteket. A Gönczy-egyletnél a fejben van a baj; azt kell amputálni, abba pedig belehal, mert itt néhány szanalomraméltó strohmann és szellemi bohóc, a kik a lyukas szalmát is megennék makaróni helyett bajosan fog segíteni tudni.

Földes, 1896. jul. 6.

Vincze József,
ev. ref. néptanító.

Városi rendkívüli közgyűlés.

— Ötödik nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 7.

Közepes érdeklődés mellett kezdte meg ma reggel a közgyűlés a szervezeti szabályzat tárgyalását.

A 212 §-nál K o l a János dr. indítványozta, hogy a számvétség működésére felügyelő bizottság tagjainak számát 5-ről 3-ra szállítsák le.

N a g y Zsigmond dr. a 100 frt évi tiszteletdíjat töröltetni kívánja.

M á r k Endae N a g y Zsigmond dr.

szavaira való reflexió közben jónak látta az egész tanári kart b o r r a v a l ó elfogadásával egyanusítani s a tiszteletdíjat nem-hogy töröltetni, hanem 200 frtra felemelni óhajta.

B é k é s s y László úgy tartja, hogy mivel meg van állapítva, hogy negyedévenként legalább egyszer teljesítendő a vizsgálat, külön-külön minden vizsgálat alkalmára 25—25 frt tiszteletdíjat indítványoz.

S z. S z a b ó László ki kívánja mondani, hogy a bizottság tagjai felelőség mellett viseljék állásukat s a törvény reájuk alkalmazandó legyen s ezért a fizetést helyesli.

N a g y Zsigmond dr. személyes kérdésben abból a tiszteletből kifolyólag, melylyel a közgyűlés és M á r k Endre iránt viseltetik, kötelességének tartja kijelenteni, hogy ő épen a tiszteletdíj csekélységét akarta a borra való kifejezéssel jelölni, azt pedig, hogy a tanári kart, bármily burkoltan ityennel gyanusították, azt határozottan visszautasítja.

K o m l ó s s y Dezső a felelőségről és a bizottság munkájáról szól.

K i s s Albert a felelőséget a szövegben sehol sem látja ezt ki kívánja fejezni, ha a felelőség kimondatik akkor elfogadja a 3 tagot és a 200 frt tiszteletdíjat.

D e g e n f e l d gr. az anyagi felelőséget nem tartja lehetségesnek, hogy a kimondassék.

S i m o n f f y Imre kijelenti, hogy a bizottság felállítását ő indítványozta a b u p e s t i minájára ahol ezek a felügyelő bizottsági tagok tiszteletből működnek. E bizottság működése főleg abban áll, hogy a hátralékok helyes könyvelését ellenőrizze s a teljes számadatok átvizsgálása nem lehet feladata, azért ő is a tiszteletdíj ellen van. Sőt ha mindenáron adni akarnak valamit mondják, hogy időről-időre a közgyűlés állapítja meg.

Z á d o r Lajos úgy tartja, hogyha a számadás teljes és tökéletes átvizsgálására nincs szükség, akkor a bizottság is felesleges, ő pedig azt tapasztalta, hogy erre igenis szükség van, ezért annak díjazást is kíván adni és pedig 200 frtot. A felelőség tekintetében csak arra vonatkozhatik, hogyha hibát talál, azt jelenteni tartozik.

N a g y Zsigmond dr. ha Z á d o r Lajos indítványát elfogadják, indítványát visszavonja. A közgyűlés Zádor Lajos indítványára kimondja, hogy a bizottság tagjaisaját munkájukért felelősök és díjuk 200 frt.

E fejezet végére beiktatták, hogy e bi-

Debreczen városa, kezdte t előttünk tájképpé, válni at.

Minő szép tájkép.

Minden oldalról zöldelő keretbe foglalva mint valami oázis kellő közepén, úgy emelkednek ki a barátságos lakóházak egyforma sorából tekintélyes középületei: az új törvénykezési palota, az épülő zsidótemplom, a kereskedelmi bank kétemeletes bérháza, a városháza, Tisza-ház, a királyi tábla, a Kosuth-utcai új-, meg a kistemplom karsu tornyai. De az egész képen uralkodik, ennek legjellemzőbb pontját képezi az óriási méreteivel főleg távolból ható N a g y t e m p l o m, s mögötte az ősi k o l l e g i u m. Hatodik esztendeje már, hogy ott, abban az áldott kollegiumban lakom s hogy járom udvarát, lépcsőit, környékét, de soha nem tűnt fel előttem olyan nagynak, olyan impozánsnak, mint innen a vasutról, a mint az epreskert elől visszatekinttem.

De a szép képen nem sokáig gyönyörködhetünk. Mintha a városunkat környező kertek fái óriásokká nőttek volna, elfedték előlünk már a híres »Basahalmá«-nál a város épületeit s megnyílt előttünk a rónaság, az áldást ontó O n d ó d, az E b e s, a V é r v ö l g y a maga temérdek tanyájával.

Mindig hallottam, hogy városunknak nagy a határa, de a megvallom, egészen hü képet nem tudtam magamnak nagyságáról alkotni. Most hogy már nem csak Vámcz-Pércsig, de Szoboszlóig is utaztam, megértem azoknak a társainknak ámulatát, a kik mint helybeli fiuk,

megfordultak a Hortobágyon is és látták a semmiségbe vesző pusztaságot.

Erősen figyeltem rá utközben, vajjon akadunk-e olyan városra, a melynek határán annyi ideig kelljen vonaton mennünk, mint a mi városunkén, de nem találtam egyetlen egyet sem.

Par percz mulva Szoboszlóra értünk. Itt az utazó közönség egy része rohamot akart intézni a mi kocsijaink ellen, de a vasúti személynzet gondosan őrködött ránk úgy itt, mint az egész útvonalon s nem engedett be senkit mi közénk.

Ennek a hü örködésnek Szolnokon egy erőszakos utas, a ki minden áron a mi kúpnakba akart három nagy kufferével betörni, busásan megfizette az árát. Ott csöröit-pöröit a kalauzzal, de mivel az hajthatatlan volt az utolsó perczig, iszonyu ille len szitkozódással illette úgy a mi kalauzunkat, mint az állomáson szolgálatot tevő forgalmi tisztviselőt. De meg is lakolt érte! A vonatot az állomás kijaratánál, az utolsó váltó előtt megállították, az utánunk siető állomási főnök a rendőrség segítségével jó félórai civakodás, után végre leszállította a dühöngőt a vonatról.

Ez az eset nekünk, deakoknak, nagyon tanulságos volt. Láttuk, hogy a ki magát tisztességesen viseli, az békében élhet, de a ki ok nélkül bánt más és beleköt az előfába is annak a törvény hamarosan a körmére kop pant.

(Folyt köv.)

zetség tagja nem lehet aki városi tisztviselő, vagy a várossal szerződéses viszonyban van.

A ménes rendező bizottságról, központi igazoló, állandó bíráló választmányokról, egészségügyi és statisztikai bizottságról szóló fejezeteket elfogadták a népnevelésügyi bizottság után beiktatták az iskolaszék hatáskörét. A többiek szintén elfogadták néhány stiláris módosítással 11 órák rákerült a sor a 232 §-ra, mely a tisztviselők, segéd, kezdő és szolgaszemélyzet létszámát és fizetését állapítja meg.

Amint V e c s e y ezt felolvasta, felállt Sz. S z a b ó László s hangsúlyozta, hogy ez igen nagyfontosságú kérdés, mert a jövőnek sok tekintetben leendő átalakítása itt van letevé. Kell tehát, hogy e kérdést mindenki teljesen ismerje, már pedig a költségvetés fedezetét a főszámvévként ki nem mutatta. Már pedig az elvárható, hogy erre nézve precíz feleletet kapjunk, azért óhajtaná hogy a főszámvévő azt a közgyűlés előtt feltárja, mert így mást nem lehet gondolni, mint közköltég útján, ettől pedig mindenki jogosan fél. Itt pedig nemcsak a fizetésemelésről, de új állások szervezéséről is van szó s ennél szükséges az indokolás s ezért indítványozza, hogy miután sem indokolva nincs az új állások szervezése, sem pedig a fedezetről megnyugtató felvilágosításokat nem kaptunk: az új állások tekintetében nem határozzunk.

M a r k Endre a tárgyalási rendhez szól s azt tartja, hogy előbb a tisztviselők alkalmazásáról határozzunk azután a fizetésről.

K i s s Albert úgy fogja fel a Sz. S z a b ó László indítványát, hogy az azt mondja, hogy míg indokolva nem lesz s a fedezetet ki nem mutatják, addig e szakasz nem tárgyalható. Emlékeztet arra, hogy már a jelen közgyűlés elején kérte az indokolást, a polgármester a szövegre mutatott, nohát kérem, ami volt benne, azt kitérőlkés helyesen, mert az nem belévaló; kéri, hogy az k i l l ő n adassék be. Akkor azt mondták, hogy itt az ilyen nem szokás; akar szokás, akar nem csak az a helyes, hogy adjanak s míg nem adnak, addig komolyan tárgyalni nem lehet. Hivatkozik arra, hogy mindig megtartotta a szavát s kijelenti, hogy a tisztviselők fizetését javítani akarja. S amit az indokolásból értünk, annyi, hogy utasítottuk a főszámvévőt, hogy nyilatkozzék a fedezet iránt s imé, hogy nyilatkozik? Így:

A mi ezen összegnek — mely csak a jövő évi költségvetésbe lenne beillesztendő — biztos fedezetet illeti, ez még most, míg a költségvetés keretével nem foglalkozunk, határozottan meg nem mondható, azonban részint megtakarításokkal, részint a kezünkben levő jövedelem források kihasználásával reménylhet, hogy a költségvetés keretén belül ezen nagy összegnek látszó emelés is megoldható lesz.

Ha valaki ezt nyilatkozatnak veszi, ám jó, de ő ebben megnyugodni nem képes s ezért, bár a javítás szándékát ismételt hangsúlyozza, addig még indokolást nem adnak s pontosan ki nem mutatják, hogy a 81.000 frtot honnan fedezik, ő nyugodtan mást nem tud szavazni, minthogy az indokolás elkészítése s a fedezet pont kimutatásig halasztassék el a tárgyalás.

A polgármester mentegődzései után.

L e n g y e l Imre nem bírja (!) a halasztás indokát belátói, hiszen a rendőrség létszámának emelése teszi a nagy kiadást (tehát 28 rendőrnek fizetnek 81 ezer forintot, gratulálunk!) s a mai világban mindig előbb megállapítják a szineségletet, aztán keresnek rá fedezetet s nem mondjuk, hogy ameddig a várakozás (felkiáltások: ohó! nagy zaj). Ha a főszámvévő összevetette volna a költségvetés s azt mondta volna, hogy pótdából (Ohó!) azzal előbb volnánk?

B i h a r i István kijelenti, hogy addig nem akarnak a polgárok, akiknek vállán minden teher nyugszik, bár tudják azt, hogy kötelességeik vannak belemenni.

D é g e n f e l d gr. elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a közgyűlés a halasztási

indítványt (20 tag névszerinti szavazást kér.) Akik elfogadják, i g e n n e l, akik nem fogadják el s a tárgyalásba belemennek n e m m e l szavaznak G e r g e l y Antal tisztviselő szavazatánál K i s s Albert figyelmeztet az 1886. XXI. tcz. 50 §-ára, mely szerint a tisztviselők e kérdésben nem szavazhatnak. D é g e n f e l d gr. főispán ezt feuforgónak nem látja.

A szavazás eredménye a következő:

Igennel azaz a halasztás mellett szavaztak 40-en, névszerint:

A l f ö l d i Gábor, Bácsi András id. Bányai András Bihari István, Birinyi János, Csanak József, Harangi Sándor, Harsányi János, Husflész Kázmér, Kálmán András, Keki Sándor, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, Kertész János, Keszei József, Kiss Albert, Kiss Bálint, Kovács Lajos, Kövesdy János, Kulcsár Gábor, Ménes András, Móricz Ferencz, L. Nagy Bálint, Nagy Zsigmond, Némethi Sándor, Otrókosai Vég János, Polgári Sándor, Pongó Lajos, Rickl Geza, Seres András, Somogyi Pál, Szikszay Szabó László, Dr. Szikszay Szabó József, Szentosi János, Szilágyi Bálint, Török Balint, Zöld Mihály, Jámbor Ferencz, Jámbor István, Jóna János.

Nemmel azaz a tárgyalás mellett szavaztak: 59-en, névszerint:

Berger Jenő, Béke-sy László, Bauer Ignác, Erber Vilmos, Fodor József, Fried Emil, Fried Dániel, Fried Leo, Gergely Antal, Géresi Kálmán, Hanke Lajos, H j l u Ignác, Horváth Tamás, Illésy Gyula, Kardos László, dr. Kemény Mór, Kerékes Géza, dr. Király Ferencz, dr. Kóla János, Komlósy Dezső, Koszorus Lajos, id. Kuczik Gábor, Konec Akos, Lengyel Imre, Liederman Mihály, Dr. Magoss György, Malatinszky Ferencz, Mark Endre, Dr. Medgyaszay Dezső, Medgyesy Lajos, Miskolczy Jenő, Mihalovits István, Moskovicz Jenő, Muraközy Károly, Nanassy Miklós, Nemes Kálmán, Paksy Imre, Páfy Gábor, Dr. Popper Alajos, Röszer Richard, Dr. Sár-vary Gyula, Serli Ede, Seszina Lajos, Stahl Geza, Stern Győző, Szabó Kálmán, Szabó Miklós, Szabó Sámuel Szebeni Gábor, Szentkirályi Tivadar, Szűcs Mihály, Torday Gábor, Tóth István, Tüdös József, Zador Lajos, Jó István, Vágó Andor, Vecsey Zoltán, Weisz Lévy.

E szerint a halasztási indítványt 19 szótöbbséggel elvetették.

A részletes tárgyalásnál Sz. S z a b ó László indítványozza, hogy az újonnan szervezett állásokra a közgyűlés fedezetet nem ad. A főispán ezt tárgyalatni nem engedti.

Az a) ponthoz N a g y Zsigmond dr. indítványozza, hogy a 24—28 számok alatt felsorolt 5 kerületi r. kapitányokat a közgyűlés 6 évre válassa, mert az a törvényhatóság részéről kiskorúság, ha valamely jogáról lemond, ez a választás pedig a törvényhatóságoknak feltétlen joga s ettől a kiskorúságtól ő Debreczent meg kívánja menteni.

M a r k Endre a kinevezés mellett van s azt mondja, hogy a most működő kapitányok már ki vannak nevezve.

N a g y Zsigmond dr. hivatkozik arra, hogy soha személyekkel nem foglalkozott s a jelenlegi tisztviselőkre ő sem éri indítványát, hanem az ezentul megüresedő s újonnan szervezendő állásokról szól.

B é k é s s y László az ellen szól, hogy kiskorúság a jogokról lemondani, ő abban a nézetben van, hogy némely esetben igenis nagykorúság s ezt látja a rendőrkapitányságoknál is. Egykor az erdészt is választották. (Felkiáltások: ugy kelene most is!)

K i s s Albert: Itt elvi kérdés van, a kik a választást és az önkormányzatot helyesnek tartják, azoknak e jogokról lemondaniok nem lehet. A tapasztalat pedig azt mutatja, hogy minden város tényleg választja az alkaptányokat.

S z. S z a b ó László az elvre gondolva hivatkozik arra, hogy még ott is ahol a kinevezésbe belemennek, még ott is kezdenek a választásra visszatérni s Békésnek feleli, hogy nem ak a kapitányok bíraskodnak, s mégis választatnak s ő még sehol sem tapaszt

alta sem megyéknél, sem városoknál, hogy buzgó tisztviselőt kibuktattak volna s ő igenis alkotmányellenes cselekedetnek tartja a jogról való lemondást. (A főispán közbeszól: Ilyet ne tessék mondani!) De igen is mondom s ajánlom a Nagy Zsigmond dr. indítványát.

K e r t é s z János: igenis alkotmányellenes dolog lenne a választásról lemondani.

A közgyűlés többsége (45-en 33 ellen) a módosítást elveti.

A többi pontokat változatlanul elfogadják, mind össze beiktatták a polgármester által kinevezendő tisztviselők közé a v á g ó h i d i g é p é s z t s a szolgaszemélyzet közé a h a t ó s á g i f e r t ő t l e n i t ő t.

A fizetések megállapítását megelőzőleg dr. Sz. S z a b ó József indítványozza, hogy a tárgyalást halasztassék el, N a g y Zsigmond dr. szintén, D é g e n f e l d gr. úgy tartja, hogy ha egy pár állást megállapítanak, az a többire irányadó lesz.

S z. S z a b ó hangsúlyozza, hogy a tisztviselők érdekében szükséges volna, hogy ne ilyen előrehaladott időben, mikor a közgyűlés tagjainak legnagyobb része már elment s ez úgy tűnhetik fel, hogy szántszándékkal akarják ezt kiereszkölni.

N a g y Zsigmond dr. nem szeretné, hogy a mostani határozat odiuma erre a csekély számú közgyűlésre harudjon.

J o ó István személyeskedései után Sz. S z a b ó József a főispán méltóságára hivatkozik s úgy kéri, hogy a kérdés elhalasztassék.

S z. S z a b ó László tiltakozik az ellen mintha ők szándékosan nyújtottak volna a tárgyalást s újból kéri az elhalasztást.

A főispán ezt nem teszi meg s az el-lenzék erre hivonul.

A tárgyalás ekkor aztán ment, mint a parancsolat, egészen a g y á m p e n z t a r n o k és az a d ó p e n z t á r n o k fizetéséig, a kiknek fizetését M a r k Endre indítványára 100—100 frtal emelték. Csupán Z á d o r Lajos nem szavazza meg ez indítványt; s ugyanennyivel emelték a v á g ó h i d i e l e n o r é t.

Ezeken kívül az összes állásokat s azok fizetését változatlanul elfogadták, valamint a javaslat többi részét s a napidjakat is.

Mikor a főispán kijelentette, hogy a szabályzat le van tárgyalva, Z á d o r Lajos V e c s e y Imre tanácsnok előadónak a munkáért, az elnöklő főispánnak a gyűlés tapintatos (?) vezetésért a jelenlevők helyeslése közben köszönetét nyilvánította, S t e r n Győző pedig azt kívánta, hogy az új szabályzat égisze alatt az abban megállapított tisztviselői kar működése eredményes legyen.

Ekkor aztán a főispán jelentette, hogy az elfogadott szabályrendelet 30 napig közzemlére lesz kitéve s az esetleges fellebbezés az alatt beadható, mely határidő után a belügyminiszterhez terjesztik fel megerősítés végett s ezzel a közgyűlés felkettőzök bezárta s a hitelesítő közgyűlést holnap 11 órára tüzte ki.

Az I. kerület eljárási felkérésnek, hogy holnap reggel 8 órákor Somogyi Pál elnök lakásán megjelenni sziveskedjenek.

Ujdonságok.

A városháza megfoltozására beérkezett ajánlatok felbontása.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 7.

Tegnap d. u. 5 órákor jart le a városháza kibovité-ére hirdetett pályázat határideje, és ma d. e. 10 órákor bontották fel azokat a városi tanácstermében.

A gyűlésen, melyen igen sokan jelentek meg az érdeklődők és érdekeltek közül, — K ö r n e r Adolf tanácsnok elnököt, jelen

voltak továbbá Ábraháms László t. fő-
ügyész, Szabó József főszámvevő, Stáhl
Géza id. h. főmérnök. A jegyzőkönyvet Méző
Béla vezette.

Az ajánlatok felbontatván, azoknak a
következő eredménye lett:

Az összes munkára egyetlen pályázó
akadt, Blau Gyula építész (Miskolcz), ki
az előírányzott 294651 frt 34 krért hajlandó
elvégezni az építést.

Reichmann Armin megújítja a
már egyszer benyújtott azon ajánlatát, mely
szerint 400,000 frtért az egész városzat
ujjonnan építi.

A bontási munkára elő-
írányoztatott 8315 frt 96 kr. Egyedüli pályázó
Tóth István és Berger Jenő cég, a
mely 9847 frt általános összegért ajánlkozik a
bontásra.

Földésközműves munká-
ra előírányoztatott 121,453 frt 02 kr.
Tóth István és Berger Jenő a követ-
kező proposíciók mellett pályáznak e munká-
ra: 6 2/3% ráfizetést kérnek azon esetben,
ha a téglát a város szolgáltatja, 2 9/10% ráfize-
tést, ha a téglát a Rösler, Berger és Horváth
féle téglagyárból adható, és végül 99553 frt
általános összeget kérnek, ha az ócska téglák
is behasználhatók, az újakat ellenben a város
adja.

Köfaragó munkára elő-
írányoztatott 40190 forint 58 kr. Pályáztak
Hennel testvérek (Szepesváralja) 3 1/4%
engedménnyel, Ebner Lajos (Bpest) 29%
engedm. Hauszmann S. (Bpest) 36
illetve 30% ráfizetéssel, Holdampf N.
(Sütő) 19% ráfizetéssel, Schmid D. és
Gerstenbrein T. (Kolozsvar) 1% engedménnyel,
Nagy Testvérek (Kolozsvar) 37814 frt 96
krért, Beck Samuel (Debreczen) előírány-
zott összegért, Andretti Anzel (Bpest)
14 5/10% ráfizetéssel.

Cserépes palafedő
munkákra előírányoztatott 5261 frt
85 kr. Pályáztak Tasi Károly (Debreczen)
5839 frt 89 krért, egységes ár mellett, Sándor
Róczy utócai (Debreczen) 4 5/10% százalékos
engedménnyel.

Szobrász munkára elő-
írányoztatott 11587 frt 98 kr. — Ajánlkozta
Tóth András (Debreczen) 16% engedm.
mellett, megfelelő általános összegért, Ungár
Mór (Bpest) 23% engedm., Oppenheim
Ignác (Bpest) 45% engedm., Halim
J. és testvére 26% engedm., Verán József
(Bpest) 6% engedm., Vilitka Lajos
(Bpest) 9190 frt 98 krért.

Asztalos munkára előírányozta-
tott 22,549 frt 68 kr. — Pályáztak Gál
János és Sánta György (Debreczen)
21,100 frtért, Michl Alajos (Bpest) 6%
engedménnyel, Weiner Károly (Szeged)
2% engedménnyel, Harsányi István
(Debreczen) 8 5/10% engedménnyel.

Lakatos munkára előírány-
oztatott 8564 frt 26 kr. Pályáztak Schulz-
berger Ignác (Bpest) 6% engedm. Jóna
Dániel és Hager (Debr.) 3 1/2% ráfizetéssel,
Piróks Béla (Debr.) előírányzott összegért,
Márkus Lajos (Bpest) 7% engedménnyel.

Bádós munkára előírányozta-
tott 11349 frt 20 kr. Ajánlatot tettek Fuchs
Mihály (Bpest), 3 5/10% ráfizetéssel, Zeller
in gyár (Bpest) 7% ráfizetéssel, Preiser
Salamon 5% engedm., Schlick
gyár (Bpest) 10% ráfizetéssel.

Mázoló munkára előírány-
oztatott 3084 frt 26 kr. Ajánlatot tettek
Tómi Lajos (Bpest) 21 százalékos engedm.
Götz Adolf (Bpest) 11 százalékos engedm. Venyige
Sonnenwirth A. (Debr.) 25 százalékos eng. Thieszen
A. és fia (Debr.) 10% eng. Nagy Bálint (Debr.)
11 és fél % eng. Hirschhorn J. és fia (Székesfehérvár)
8% eng. Haintze B. és társa (Bpest) 21% eng.
Volentik János (Szolnok) 16 és fél % eng. Wigmann
Frigyes (Bpest) 12% eng. Blau Emil, (Miskolcz)
20% eng.

Terrazzo és burkolati
munkákra előírányoztatott 11433 frt
49 kr. Ajánlatot tettek Dangeló és Rossi

(Debr.) 6 1/2% ráfizetéssel, Melocco Péter
(Bpest) 7 1/4% eng. Terenyi H. (Bpest) egységár
mellett 11316 frtért.

Festő munkára előírányozta-
tott 4157 frt 30 kr. Pályáztak May Ferencz
(Bpest) 10% engedm., Götz Adolf (Bpest) 10%
eng., Venyige Sonnenwirth A. (Debr.) 25% eng.
Thieszen A. és fia (Debr.) 10% eng. Nagy
Bálint (Debr.) 9 1/2% eng. (közgyűlési terem
nélkül), Hirschhorn J. és fia (Bp.) 20% eng.
Haintze Béla és társa (Bpest) 28 százalékos
eng. Wigmann Frigyes (Bpest) 14 százalékos
eng. Blau Emil (Miskolcz) 18 százalékos
engedménnyel.

Üveges munkára egyedül Lám
Sándor (Debr.) pályázott az előírányzott 2847
frt 38 krért.

Padlózat munkára elő-
írányoztatott 4707 frt 57 kr. Ajánlatot tet-
tek Dunkel V. (Kassa) 19% ráfizetéssel, Har-
sányi István (Debr.) 8 5/10% engedménnyel.

Vasmunkára előírányoztatott
30354 frt 36 kr. Pályázott a Schlick gyár
(Bpest) 2 2/10% engedménnyel.

*** A helyi vasút új vonala.** A keres-
kedelmi miniszter a városhoz ma érkezett
leiratában tudatja, hogy a kis-vasut Kossuth-
utcai szárnyvonalának építé-
si engedélyt kiadta oly kikötéssel, hogy az
építés csak helyhatósági külön engedély mellett
kezdhető meg, a terület a tengedési szer-
ződést a zomban nem hagyta
jövő s utaitja a várost, hogy annak újból
való megköltésére haladéktalanul tegye meg
az intézkedést. — Mivel azonban a szer-
ződésnek az engedély tartamát meg-
határozó része kellen kifogása ninc, az építé-
si engedély kiadásánál azt tekintetbe vette.

*** A választók névjegyzéke.** Debreczen
város országgyűlési képviselőválasztó-
inak a jövő 1897. évre összeállított ideiglenes
névjegyzékét július 5-én tette ki a központi
választmány 15 napi közszemlére Ronts
sík Lajos központi választmányi jegyzőnek
a Hungaria palotában levő hivatalos helyisé-
gében. Figyelmeztetjük a választók polgárokat,
hogy a névjegyzékét betekintsék és felszólá-
mlásaikat Simonffy Imre kir. taná-
csos polgármesterhez mint a központi választ-
mány elnökéhez írásban július hó 25-dikéig
indokolással együtt adják be, nehogy kima-
radjanak a névjegyzékből.

*** A debreczeni díjnokok nyugdíj
ügye.** A debreczeni díjnokok július 5-én
vasárnap délután 4 órakor nagy erdei kis-
vasuti indó háznál értekezletet tartottak a
napdíjak nyugdíj ügyében. Jelen voltak idb.
Herczegh Gyula, Petro András
Manajlovics Ferencz, Papp Ber-
talan, Tóth Béla, Balogh Lő-
kös vasuti alkalmazottak; azután Papp
Sándor, Ondi Mihály, Szabó József,
Papp János városi alkalmazottak;
a megbeszélés eredménye az lett, hogy miután
kevesen gyűltek össze, elhatározták hogy ked-
den július 7-én délután 1 órakor a városi ka-
pitányi bejelentési hivatal tanácstermébe
értekezletet fognak tartani, miért is felkéri-
k a városban levő összes díjnokokat nevezete-
sen megyei városházáról, kapitányi hivatal-
tól, kir. tvszéktől, kir. jbiróságtól, kir. ügyész-
ségtől, kir. itélőtáblától, pénzügyigazgatóságtól,
hogy ott jelenjenek meg.

*** Dankó Pista bucsuja.** Tegnapelőtt elötte-
bucsuzott el Dankó Pista a »Dobos«-pavillon
nagytermében tartott hangversenyével Debreczen-
től. Tegnap utazott el városunkból a czi-

gánypóta s ezuton mond köszönetet a debrec-
zeni műértő közönségnek azért a pártfogásért,
melyben őt annyirakítuntetoleg részesítette
s ígéretet tett, hogy mindenkor a leghalásab-
ban fog visszaemlékezni Debreczenre. Dankó
Pistáról a tegnapi est lapokban a követ-
kező irodalmi hírt olvassuk: A legnépszerűbb
magyar népdalköltő ismét négy szép nótát
adott ki. »Felvidéki nóták« a
gyűjtő címe a három bus-magyaroknak és egy
vidám táncnótának. A nóták melodiája szép
fűlbemészó, s a szövegek is szívhez szólók
Isten veled Dankó Pista és teremts te újab-
ban is szebbnél szebb dalokat saját magad és
a magyar dal dicsőségére. Isten veled! Rögös
utadon ne találj tövist!

*** Tartalékos katonák kerékpáron.** A
hadügyminiszter már kibocsájtotta az ősi had-
gyakolatra vonatkozó rendeletét, mely a ka-
tonai kerékpárosoknak fegyvergyakolatra való
behívása tárgyában intézkedik. A hadügyminisz-
ter elrendeli, hogy mindama tartalékos tisztek
és altisztek, kik mint kerékpárosok van-
nak letszámon vezetve, a gyalog- és vadász-
ezredek és vadászszázalójak parancsnokságai
által fegyvergyakolatra behívassanak. A behi-
vott kerékpárosok éppen úgy, mint a mult év-
ben saját gépjüket tartoznak elhozni s ezért
20 frt kárpótlást kapnak. A katonai kincstár
azonkívül még minden kárt megtérít, mely a
gépeken a szolgálatban való használat alatt
történt. A közös hadügyminiszter azonkívül még
felszólítja a nevezett csapatvezetők parancs-
nokságait, hogy az összes tartalék állomány-
ban levő tisztek és altisztekről, kik a kerék-
pározásban jártasak, jul. 15-ig a hadtest-
parancsnokságnak egy beadványt nyújtsanak
be, melyek viszont jul. 18-ig a hadügyi-
miniszternek tartoznak jelentést tenni.

*** Hálnak, hálnak egyre hálnak.** Is-
mét egy nagy idők tanuja hunyta örök alomra
szemét. Ki tudja, egy pár év múlva lesz-e
már egy is azok közül, kik ama szép napok-
ot, ama nagy napokat látták. Karosi Karacs
Kálmán mint a hozzánk beküldött
gyászlap regéli — volt 1848—49-iki honvéd
tüzér, jelenleg az első hazai érczkoporsó gyár
rajzolója életének 63-ik évében elhunyt. Tem-
etése ma délután megy végbe, a melyen
zászlójuk alatt megelennek az elhunyt baj-
társai is, hogy könnyek között kísérik utolsó
útjára. Haláláról a következő gyászjelentést
vettük: Az első hazai érczkoporsó-gyár összes
személyete fájdalommal tudatja szeretett tár-
suk Karosi KARACS MÁRTON 1848—49-iki
honvéd-tüzérnek, az érczkoporsó-gyár összes
jének folyó hó 6-án, életének 63 ik évében
történt gyászis elhunytát. A megboldogult ki-
bált tetemei folyó hó 7-én d. u. 5 órakor fog-
nak az ev. ref. egyház szeriartása szerint, a
Bárány-utcai 2219-ik számú háznál tartandó
gyászima után, a Kossuth-utcai temetőbe
örök nyugalomra tételni. Debreczen, 1896. jú-
lius 6. Áldás és béke lengjen porai felett!

*** Református tanítógyűlések.** Azok a
református tanferfiak, a kik most a tanügyi
kongresszus alkalmából a fővárosban időznek,
vasárnap három gyűlést is tartottak a ref. fő-
gimnázium épületében. A sort az alsó-szabolcs-
hajduvidéki ref. tanítók egyesülete kezdte meg.
A gyűlést Simon Károly elnök nyitotta
meg a hazai elletésével, majd Dobó Sándor
felolvasta »a magyar iskolajog mulja,
jelene és jövője« című dolgozatát. — Mikor
ez a gyűlés véget ért, a református tanítók
orsz. egyesülete tartotta megalakuló ülését. A
gyűlést Kiss Áron dr. nyitotta meg és
hosszabb beszédében annak adott kifejezést
hogy a ref. tanítók külön tömörése nem azt
jelenti, mintha szeparasztikus törekvéseket
táplálna, mert a maga külön dolgainak vé-
geztével lelkesedéssel megy oda, hol az egész
tanítósg ügyei felett tanácskoznak. —
Józsa Pál, a másik elnök, dicsőíti az
ezer éves hazát s ennek önzetlen szeretetére
buzdítja a jelenlevőket. — Sinka Lajos
krassói tanító »Az ev. ref. egyház és iskolák

hazafias szolgálatai az ezeréves magy. hazában című felolvasásában ismertette a ref. egyház küzdelmét Magyarország nemzeti jellegének fenntartásáért. Utána D o b ó Sándor adta elő az orsz. egyesület keletkezésének történetét, mire titkos szavazás után a tisztikar alakult meg. A közgyűlés apróbb folyó ügyek elintézésével befejeztetvén, — következett a h a j d u m e g y e i tanítók G ö n c z y együletének közgyűlése. K o v á c s Lajos, az elnök, e helyen is lelkesen emlékezett meg az ezer éves multról s a jövő küzdelmeire lelkesítette a hajduvidéki tanítókat. Utána E ö t v ö s K. Lajos hajdumegyei tanfelügyelő tartott magas színvonalon álló megemlékezést G ö n c z y Pálról, ennek különösen a zeleméri árvaházban kifejtelt működését ismertetve. Nehány folyó ügyet intéztek még el s aztán déli 1 óra után a református tanító-lelkes hangulatban szétoszlottak.

* **Hamis 10 forintos bankjegyek.** A kereskedelmi miniszter tudomására hozza az özszes hatóságoknak, hogy az ujabban Abauj-Torna vármegyében 10 forintos hamis bankjegyeket hoztak forgalomba. A hamisítványok ismertető jelei, hogy a rajz kezdetleges elmosódó, a női fejek hajkoszorúja belevész az árnyékolásba, mind két oldalon egyforma számot (2750) viselnek, — magyar szövegoldalon a »szám« szó bal, a 2750-es szám ellenben jobb felől esik; végre a hamisítvány mintegy 3 milliméterrel szélesebb az eredeti bankjegynél. Jó óvatosságnak lenni, mivel a bankó igen jól tud röpülni, s ha ma Abauj-Torna vármegyében van, holnap már Debreczenben tűnhetik fel.

* **A czirkusz előadásait** napról-napra lelegegansabb közönség látogatja. A társulat igazgatója a közönség feltűnő pártfogásaért igyekszik hálából, mindig változatos és élvezhető műsort összeállítani. — Ma nagy előadás lesz a czirkuszban, a melynek műsora biztosít a közönségnek egy mulatságosan eltöltött estét. Holnap és minden nap jobbnál-jobb előadásokat tart Merkel igazgató.

* **Semsey Andor kitüntetése.** A király a személye körüli magyar minisztere előterjesztésére dr. semsei S e m s e y Andor hajdumegyei földbirtokosnak, a magyar földtani intézet fejlesztése és gyűjteményeinek gyarapítása körül szerzett kitűnő érdemei elismerésül, a »magyar földtani intézet tiszteletbeli igazgatója« czímet adományozta. S e m s e y Andor tudvalevően paratlan nagylelkűségével és áldozatkészségével tette lehetővé a földtani intézet fejlesztését, a melynek csak épületére ötvénezer forintot adományozott.

* **Elvi jelentőségű határozatok.** Törvényeink kizárják azt, hogy valamely gyermek a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezeteken kívül neveltessek. Annak nincs tehát helye, hogy valamely gyermek a születési anyakönyvbe felekezetnélkülinek jegyeztessék be. A m. kir. belügyminiszter 1896. évi június 11-én P. vármegye alispánjához: B. József és nejeinek a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által hozzá áttett kérvényét azzal küldte meg, hogy értettitse nevezettek, miszerint azon kívánságok, hogy Ilona nevű leányuk az állami születési anyakönyvbe felekezetnélkülinek jegyeztessék be, nem teljesíthető, mert a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetekhez tartozó szülők gyermekei vallását az 1894. évi XXXII. t. cikk, olyan gyermekek vallását pedig, kiknek mindkét vagy pedig egyik szülője a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek egyikéhez sem tartozik, a vallás szabad gyakorlatairól szóló 1895. évi XLIII. t. cikk 26—29. §-ai állapítják meg s nevezetesen az utóbb idezett törvény cikk 26. §-a egyenesen kizárja azt, hogy valamely gyermek a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezeteken kívül neveltessek. A folyamodók azon nézete tehát, hogy az 1895. évi XLIII. t. cikk módot nyújt arra, hogy a gyermekek felekezeteken kívül neveltessek, teljesen téves. Az 1895. évi XLIII. t. cz. csak arra nyújt módot, hogy

a ki áttérésre jogsultsággal bír, a bevett vagy törvényesen be ismert vallás felekezetek valamelyikéből kiléphessen a nélkül, hogy egyidejűleg más bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetbe belépne. Az ilyen szülő gyermeke azonban a fentjelzett törvényszakaszok szerint vallásos nevelésben részesítendő és csak áttérési korának elérével válik lehetővé reá nézve az, hogy a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetekből kilépjön.

* **Díjlővészet.** A július 5-én tartott lővészet eredménye a következő: díjat nyertek: legjobb szeg övessel: Fürst Ödön 1 drb. cs. kir. aranyat. legjobb mélylövessel: Fodor József 4 koronát, legtöbb körlövessel: Dr. Berger Andor 2 koronát.

* **Hadmentességi adólajstrom kitétele.** Az 1896 évi hadmentességi díj kivétel teljesen megállapítva van, megtekintés végett közszemlázre ki van téve Hungária épület II. emlet 14-k ajtó a hadmentességi díj kivétel hivatalban, hol azt az érdekeltek saját érdekében a hivatalos órákban — megtekinthetik,

* **Magyar dalcarnok.** Angelotti Vilmos dallársulata D á v i d István millenniumi kertjében a közönség folyton növekedő érdeklődése mellett tarja előadásait. Minden este megtelk nagy közönséggel a csinosan feldíszített kert. Angelotti Vilmos az ujonnan szervezett társulata valóban kielégíthet minden igényt. Tagjai a következők: cuplé énekesnő, trapez, karika és sodronyművész, a kis miniatűr táncosnő, Róbert és Lajos kuplé énekesek, a két kínai, rendkívüli ügyességű kéz és fej equilibrista, a fortuna csoport, melynek produkciói bámulatra ragadnak mindenkit, a kausuk ördög stb. Minden este a műsor változatossá tételére ügyesen összeállított duettek, egyvelegek és bohózatok mulattatják a közönséget. Most »Jajtesz a zsidó baka« van műsoron, legközelebb ismét egy új bohózat kerül színre. Az előadások keretéből kiemelkednek A n g e l o t t i Mariska az ő utóheretlen bajosságával és H o p p Jolán ugy sikkes játékaival, mint csengő hangjával. H o p p Jolánnal valóban szerencsés szerződést csinált Angelotti, mert ilyen kuplé énekesnő jelenleg a vidéken nem található. Az ő kedvességén és bajossága igazán felülmulhatalan. A többi tagok is minden igényt kielégíthetnek.

* **Sirba tüntetmények.** Szentgyörgyi József családja és rokonai nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja felejthetetlen kedves kis fiának Károlykának folyó évi július hó 4-kén, éjjeli 12 órakor, rövid szenvedés után, életének 3-dik évében történt gyszos elhunytát. A felejthetetlen drága kis halott földi maradványait folyó hó 6-kán délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra. Áldás és béke poraira!

* **Helyreigazítás.** Lapunk egyik mult heti számában megírjuk, hogy K o v á c s Mihályt nagy kikindai járásbírószágtól Debreczenbe neveztek ki végrehajtónak. A közlés tévedésből történt mivel K o v á c s Mihály temesvári kir. ítélőtáblai írnok és a debreczeni ítélőtáblához írnokká helyezték át.

* **Tompa Mihály szobra.** A gyönvőri fekvésű tatrávidéki lordóhelyen, Feketehegy arról nevezetes, hogy e fenyves erdővel körülvett fürdőhelyen keresett enyhülést utolsó éveiben T o m p a Mihály, a természet édes szavu dalosa, a kinek emlékére a fürdőhely közönsége művészies kivitelű mellszobrot is állíttatott és ezt évenként ünnepélyesen megkoszorozza.

* **Egy főúri kastély titka.** A gróf S z i r m a y Alfréd tulajdonát képező Szirma-Bessenyő községben, a grófi hitbizományhoz tartozó hatalmas parkban a napokban a gróf és e. y régiséggyűjtő barátja, ásásokat rendeztek a park egyik érdekes régi részletében, a régi várkapolna romjai között. A munkálatok nem igen kecsegtettek valami eredménnyel és a főúri archeológusok már abba akarták hagyni a kutatást, a mikor a munkások csákánya lent a föld mélyében néhány méterrel az alapfalazat alatt, egy tömör

téglából összerótt boltozat kövében találtak kemény ellenállásra. A bolthajtást szétbontották és a kutatók előtt egy mély nyílás tátongott, a melyből igen kellemetlen illat aradt ki. Az üreg fenekén mintegy fél négyzetméter nagyságu vas-szekrény feküdt, a mely a felnyitási kísérletek közben valósággal szétment a kutatók kezei között. A szekrényből a gróf egy arannyal átszőtt, misemondóruhaszerű szövetbe burkolt csomagot vett elő, a melyet szétfejtve, három antik mivű, dus filigrán munkával ellátott serleg került a meglepett amateur régészek elé. A szekrényben még ezeken kívül több erősen oxidált ezüstből készült apróbb edény is volt. Az üreg további átkutatása közben még arra a nevezetes felfedezésre is jutottak, hogy az üregből még két kisebb üreg nyílik, a mely tele van csontvázakkal. A horzalmbs felfedezésre a gróf beszüntette a további munkálatokat és a fővárosból magához hívott szakudós segélyével iparkodik a családi le éítárok poros föiansai és pergamentlapjai között raakadni az ősi várkapolna rejtélyes temetőjének nyitjára.

* **A debreczeni kir. törvényszéknél** több díjnoki állás vár betöltésre. Jelenkezni lehet a kir. törvényszék elnökségénél és az irodai igazgatónál.

Amerikai magyarok Budapesten.

A mesze Amerikába szakadt magyar honfitársak közül jelenleg egy tekintélyes csoport Budapesten időzik, hogy a kiállítást megtekintse. Az amerikai magyarok, kik Deutch Vilmos őrnagy vezetése alatt érkeztek meg, vasárnap délelőtt megkoszorúzták a magukkal hozott 3 pompás érczoszorúval Kossuth és Deák sírját és Széchenyi szobrát.

Az amerikaiak, a kik között ott volt R o m b a u e r R o d e r i c h E., a st. louisi főtörvényszék elnöke, Z e m p l i n e r Vilmos ügyvéd, F r i e d l János nagyiparos, W e i n b e r g e r Mór újságíró stb., reggel 9 órakor kocsikon indultak el a temetőbe az amerikai fehér csillagos kék foltu piros-fehér zászlók alatt. A műveszi kivitelű felirattal díszített koszorukat, a melyek Pittsburgban készítettek és a melyek makk- és babérlevelekből vannak fonva, aljukban a magyar és amerikai czimerrel a síroknál és a szobornál beszédet tartva helyezték el.

Először K o s s u t h Lajos sírját keresték fel, a hol D e u t s h Vilmos őrnagy angol nyelven tartott beszédet, a melyben kiemelte, hogy a tengeren túl élő magyarok a nagy távolság mellett sem tudják elfelejteni hazájukat és eljönnek Magyarországra, hogy kifejezést adjanak hazafias érzelmüknek. A beszéd után letette a sírra a koszorút.

Az őrnagy beszédére a kerepesi sarkert igazgatója felelt és a főváros nevében átvette a koszorút, ígérte, hogy azt gondosan megfogja őrizni.

K o s s u t h sirhalmától a D e á k m a u z o l e u m b a mentek. Itten W e i n b e r g e r hírlapíró tartott szép beszédet magyar nyelven. Innen a Széchenyi-szoborhoz vonultak az amerikaiak,

Itt R o m b a u e r R o d e r i c h E., a saint-louis főtörvényszék elnöke és a washingtoni egyetem jogtudományi tanára, a clevelandi magyarok koszorújának átadása alkalmával először rövid a n g o l beszédet intézett G y u l a i Pálhoz, mint a magy. tud. akademia titkárához. Kifejtette, hogy kiválóan helyénvalónak találja S z é c h e n y i szobránál adoptált hazája nyelvén szólni, —

mert Széchenyi István terveit, céljait és művét az amerikaiak még sokkal jobban megértik, mint itthoni honfi társai. Összehasonlítva azt az átalakulást, a melyet egy század óta Amerikában és Magyarországon lehet észlelni. Magyarország is óriási pusztta volt, mint az Egyesült-államok területe és hogy ma virágzó ország, az Széchenyi István érdeme. — Uj Mózesként vezette népét a magasabb civilizáció birodalmába. Az ő nemes példájától lelkesített, hazájuktól elszakított honfitársai nevében helyezi le a koszorút szobrának talpzatára. Ezután **m a g y a r u l a k ö**vetkezőket mondta:

A magyar tudományos akadémia tisztelt képviselője! Kötelességemnek tartottam e pár felajánló szót angol nyelven mondani. Nekünk, kik a bizottság tagjai vagyunk, felednünk nem lehet, hogy bármily ragaszkodással tartunk ősi hazánkhoz, mi egy más nemzet polgárai vagyunk és e más nemzet nyelve nyelvünké lett és szelleme szellemünké. Nem mint magyarok, de mint magyar származású polgára az Egyesült Államoknak, most tisztelettel átadjuk e koszorút a m. tud. akadémiának, hogy úgy rendelkezék vele, mint azt a megdicsőült Széchenyi István emléke föntartása kívánja.

A szobortól átmentek a m. tud. akadémiába, hogy megtekintsék a gyönyörű palota belső részét és termeit. Az amerikai magyaro-**S z i l y** Kálmán főtitkár üdvözölte, a ki készséggel megmutatott nekik mindent és a Göthe-szobába is elvezette őket. A társaság tagjai ezután visszamentek szállójukba, délután pedig a kiállítást tekintették meg.

Válóper a rendőrség előtt.

Érdekes és megható jelenet játszódott le tegnap a rendőrkapitányság szobájában. A szereplők egy bájos fiatal asszonyka, a ki válni akar, ennek férje, egy házaló és a mi eddigiek után természetes — az anyós. Az asszonyka közönséges prózai nyelven okadatolta megváltását, a mely a nóta szerint így hangzik:

Bíró uram, panasgom van,
Nem szeretem én az uram . . .

— De miért nem szereti? kérdezi jóakarólag a kapitány.

— Mert már igen nagy ur lett, a mióta elvett feleségül, nem néz a seft után.

A férj pedig tiltakozik az ellen és fojton mondogatja:

— Édes Rózáliám, tudom, hogy szeretsz csak az a vén hárpia bolondította el a fejedet.

A hárpia alatt természetesen az anyósát érti a ki pedig váltig állítja, hogy ő a világ legjobb anyósa.

A kapitány hiába erőlködik a válni akaró menyecskét rá beszélni. Nem hajlik a szavára. Végre vigasztalólag szól oda a szerelmes férjnek:

— De ha nem szereti, akkor nem lehet kényszeríteni.

Az pedig elmondja a nóta másik részét:

De ha muszáj, de ha muszáj
Szeretni!

— Kapitány uram, ha Rozália nem jön vissza hozzám, én valami szörnyű dolgot csinállok.

Be is váltotta szavát, alig hagyta el a rendőrség épületét, rárohant az anyósára és össze-vissza verte a szegény asszonyt. A zaj hallatára a rendőrök elő siettek és a hívősré-

tették az örjögő férjt, a zhol azután csak-ugyan le is hűtötte dühét, de Rózáliájáról még most sem mondott le.

Vasuton.

Vasuton legtöbbször unatkoznak az emberek, és ezért nagyon szívesen ismerkednek egymással. Így el lehet beszélgetni és gyorsabban telik az idő — csak tema legyen.

És most, hogy a vasutak ezrivel röpitik Budapestre a látogatókat, most meg van az utasoknak az állandó, változatos, kimerithetlen témájuk, amely nem apad ki a leghosszabb utazás alatt sem. Ez a tema: a kiállítás.

Sokat utazó emberek csudákat mesélnek arról, hogy kezdve a egyesvonal fabutorzatu III. osztályától egészen a gyorsvonal elegáns éttermeig, mindenütt hogyan uralkodik ez a tema. Kiszorít minden mást; politika, irodalom jól peparált uti viccek, szórakoztató uti olvasmányok mind elvesztették varázsukat, s a fővárosról, a kiállításról, a pavillonokról beszél mindenki.

— Szintén Budapestre tetszik utazni, a kiállításra? ezzel indul meg a társalgás Kajászó-Nagy-Micsodán, az új utas beszélésakor, és Budapestre érve, a központi pályaudvarban így végződik:

— A viszontlátásra a kiállításban.

Az utasok, kik figyelmes-n halgatják utitársaik, terjedelmes előadások által már utközben alaposan megismerkedhetnek a kiállítással, még mielőtt láttak volna.

A kiállítás magyarzatát, a gasztalását, kritizálását hallani minden kupében, és még éjjel is, amikor azt hinné az ember, hogy a leeresztett lámpa függönyök alatt aluszik mindenki, egyszerre csak felhátszik egy sötét sarokból a suttogo beszélgetes:

— A halászlát paviilonban pedig . . .

A megfigyelők azt a tapasztalást iszik a vasutakon, hogy a legalaposabban ismerik és magyarázzák a budapesti kiállítást — a vidékiek. Sőt gyakran megcsik az is, hogy egy vidéki ur a vasuton sokáig és alaposan magyarázza a kiállítás érdekességeit egy másik urnak, aki roppant figyelmes-n, élvezettel hallgatja, mert még nem látta a kiállítást.

— De miért nem látogattja meg a kiállítást? kérdi végre a vidéki ur.

— A hivatal . . . a hivatal . . . sőhajt a másik.

— A millennium fontosabb, mint a hivatal; kérjen szabadságot, hogy ellátogathasson Budapestre.

— En erre a célra nem kérhetek szabadságot.

— Miért?

— Azért felel emez szegyenkezve, mert én — **b u d a p e s t i v a g y o k!**

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Írta: **CSENGEY GUSZTÁV.**

Második kötet. 106

Mi a jelszó?

(Folytatás.)

— Nem! egy tapodtat sem! ha a honvédek oly gyávák, hogy elfutnak, mi védjük a kastélyban magunkat, a meddig lehet.

— Mig a villámvezér megjön! kiáltott Ida lelkesülten. Igen, Berta, védjük magunkat? Mit gondolsz atyám?

— Lelkem gondolatát találtátok ki. Oh a Mártonfy-hősök táblabiró utóda még megtudja forgatni a kardot.

— Hát rólam megfeledeztek? — szólt remegő hangon az öreg Mártonfy.

— Téged — mondá az öreg ur — át-küldünk a tiszteletes urékhoz, velük menekülsz, mig mi itt bajlódunk.

— Soha! Soha! Ha ti nem akartok menekülni, ami legokosabb volna, akkor én is veletek maradok.

— Menekülni? kitenni magunkat a bizonytalanságnak, mikor itt erős falak és hű eselédek fegyverei közt lehetünk? Azt ugyan nem teszem. Aztán meg nagy kedvem jött megmutatni annak a ficzkónak, hogy a régi jó magyar vér még nem fajult el. Ha ő a lovagkor nórablásait utánozza, mi meg lovagiasan megvédjük Bertánkat. Te hagyd itt a házat, ha gyáva vagy, mert nem szeretném, ha siránkozással csüggedést idéznél elő embereim között. A nő eselédeket ugys kikergetem. Készülj gyorsan.

... Te hagyd itt a házat, ha gyáva vagy! . . .

Ez a mondás föllázította az öreg asszony-ság véréit. Igaz, hogy ő legkevésbé bírt a Mártonfy család jellemző erélyével és bátorságával, de gyáva nem volt; inkább aggódó, féltő, mint félték természettel bírt, és volt egy bizonyos érzelmi fok, melyet ha elért, az aggódó gyöngéd asszony hősönvé magasult fel. Csak vitéz fiára kellett gondolnia.

— Méltóságosan emelkedett föl székéről s mondá:

— Maradok veletek.

— Jó. De aztán egy jaj szót se halljak!

— A veres sípkás anyja vagyok! — kiáltott büszkén az agg magyar nő s méltóságos vonásai kigyuladtak. Ha szükség lesz rá, még egy pisztolyt én is el tudok sütni. Az én vitéz fiam ne hallja gyáva híremet!

— Ez jól volt mondva, asszony! Tehát a dologra. Készüljünk a védelemre.

A táblabiró harcza.

Esti kilencz óra lehetett, midőn Mártonfy János a város biráját magához hivatta s tudára adván neki a veszedelmet, meghagyta, hogy a helység összes lakossága hordja le nehezebb holmiját s butorzatát a pinczékbe, leg-feltettebb jöszagát pedig mindenki kocsira és szekerekre rakván föl, sietve távozzék az összes lakosság nyugot felé s ott a hegyek közt vonuljon az ösvényeken a heglánczolat háta mögé.

Az utasítást a leggyorsabban és legpontosabban teljesítették s éjfélre üres volt minden ház.

Mig a helység lakossága a meneküléshez készült, Mártonfy maga körül gyűjtötte mind a gyámsága alatti szomszéd birtok tiszteit és használhatóbb eselédeit. Külöfélé urasági tisztek, vadászok, hajduk és egyéb eselédek, kiket hirtelen be lehetett hivatni, összesen alig képeztek egy harmadát a várt ellenségnek; de azzal a bátor hűséggel, melylyel a családot készek voltak az utolsó csepp vérig védeni, elegendő voltak egy oly erősen épült kastély védelmére, mint a Mártonfyké volt.

Minthogy öt-hat nőeseléd maradt az ur-hölgyekkel benn a kastélyban, a többiek a menekülőkhöz esatlakoztak.

Mártonfy most kiosztatta a fegyvereket, melyek részint az ő családi fegyvertárából, részint a vadászok lakaiból kerültek elő. Lőpor, golyó elég volt, s a védő személyzet égett a harczágytól, hisz a ház tündérleányát, a eselédek és a nép jötevőjét, őrangyalát kellett megvédeni! S kinek szive ne dobogott volna sebesebben, mint a gyönyörű Berta a szép öze-vagy kíséretében megjelent köztük, maga kezével osztotta ki köztük a fegyvereket s védelmükbe ajánlotta magát. A lelkesedés magasztos zúgása hangzott fel a védők ajkán. Berta nyugodtan vonulhatott vissza szobáiba, hiszen gyáva, vagy áruló nem lesz egy sem és a Villámvezér közel van! Oh, ez a gondolat hogy emelte lelkét, hogy melegítette szívet!

Az öreg ur maga rendezte el a védelem tervét. A kert védelmét előre föladata; az szükségtelen erőpazarlás lett volna. Erős áthághatlan kőfal választotta el a kertet az udvartól s kapujának két őrtornyába elég volt két jó lövő ember.

(Folyt köv.)

